

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD:
Når du har blitt fortrolig med den elektriske malingsfjerner, er resten av arbeidet lett og enkelt.

TIDSFORBRUK:
3 dager – inkludert tørketid

PRIS:
400–500 kr for lakk og maling pluss leie av malingsfjerner.

Vi begynte arbeidet med slipemaskin, men først da vi fikk leid en elektrisk malingsfjerner, gikk det unna.

TIPS

Ny trapp – uten maling og lakk. Orker du ikke å kaste deg ut i tidkrevende renoveringsarbeid, kan du i stedet kle trappa med «nytt» tre. Det finnes nemlig ferdige systemer der du limer fast finér på trinnene slik at de ser helt nye ut.

Når lakken er tørr, kan du glede deg over at det går minst 3–5 år før du må i gang igjen.

Enkel metode til ny trapp

Den gamle trappa er svært slitt og trenger en kjærlig hånd. Høres det kjent ut – og litt uoversiktlig? Se på bildet. Med en elektrisk malingsfjerner – «lakkfres» – i hånda går arbeidet både litt enklere og litt raskere.

Malingsfjerner har en fresebredde på 8–10 cm, og brukes både stående og liggende på siden – på plane flater.

Slik virker malingsfjerner

En elektrisk malingsfjerner («lakkfres») fjerner lakk og maling selv om det ikke framgår av navnet, i svært tynne lag hver gang du fører den over ei helt plan tre-overflate. Maskinen arbeider med to roterende kniver som kan innstilles trinnløst til å fjerne opp til 0,3 mm om gangen.

Fordi fresaen er firkantet, kan du komme helt ut til kantene – og nesten helt ut i hjørnene. Men du slipper ikke helt unna malingsskraper og slipe-maskin.

Fordi det blir mye støv, kan du med fordel leie en støvsuger som passer til fresaen. Med den koblet til blir det langt mindre støv i rommet. Støvsugeren starter automatisk når du slår på malingsfjerner.

Synes du – som mange andre – at det å slippe trappa ren for gammel lakk og deretter lakkere alt treverket på nytt tilhører kategorien hardt, kjedelig og svært tidkrevende arbeid? Da er det hjelp å hente her. For en spesialmaskin gjør det mye lettere og raskere å gjøre arbeidet.

Vidunderet heter elektrisk malingsfjerner eller lakkfres, og den kan leies hos enkelte utleiebyråer. Prisen er omkring 275 kroner for en dag eller 550 for ei uke. Men det utlegget tjener du raskt inn igjen fordi du slipper å kjøpe slipepapir til slipe-maskinen.

Med en elektrisk malingsfjerner sparer du altså både tid, krefter og penger, og du blir raskere klar til å male eller lakkere. Her kan du se hvordan arbeidet gjøres.

Elektrisk malingsfjerner fins, såvidt vi vet, bare av merket Metabo (www.metabo.no), og de kaller den en lakkfres. Hos verktøyutleiende heter den gjerne «elektrisk malingsfjerner». Å kjøpe maskinen koster ca. 4.500 kr (kampanjepris 2874 kr).

Fjern lakken

1 Sjekk først alle trinn for spiker og stifter. Med en bred sparkel avsløres det lett. Finner du noe, skal det fjernes, ellers risikerer du å ødelegge sålen og de roterende knivene på malingsfjerner.

Malingsskraper finnes i flere varianter som passer til ulike profiler.

3 Skrap vekk malinga med ei skrape – helt inne ved opptrinnet og på framkanten av trinnet. Det letter arbeidet når du skal i gang med malingsfjerner. **VIKTIG!** Bruk ei skrape med nytt, skarpt blad – ellers blir oppgaven nesten umulig.

5 Så skal det slipes. Begynn med grovt slipepapir (korn 40, 60 eller 80) for å fjerne eventuelle fresaer etter malingsfjerner. Og fortsett deretter med fint slipepapir (korn 180 eller 220). En eksentersliper er velegnet til arbeidet.

2 Spiker og stifter som du ikke får trukket opp, slås godt ned under overflata med en dor. Bruk en tynn dor slik at hullet blir så lite som mulig.

4 Fres ned til rent tre på alle trinn. Her bruker vi en malingsfjerner som fjerner ganske tynne lag hver gang den føres over treet. Til det grove, innledende arbeidet er det den enkleste og raskeste metoden.

Med en multislipe-maskin kan sålen skiftes – avhengig av oppgaven.

6 Hjørner og tilgjengelige steder slipes best med en trekantsliper. Vær forberedt på at slipearbeidet krever tid og tålmodighet, men bruker du de riktige maskinene, og dessuten ikke sparer på papiret, går det raskere.

Maling og lakkering

1 Opptrinnene skal slipes og sparkles slik at malinga får et godt og plant underlag. Først skrapes all løs maling vekk. Deretter sliper og sparkler du. Til slutt bør du slipe etter med fint slipepapir.

2 Er det sprekker mellom veggen og vangen, skal de fuges. Lim malerteip (maskeringsteip) på veggen og på vangen, og fug med en akrylfugemasse av den typen som kan males over.

Trekk forsiktig av, og la fugemassen tørke et døgn.

3 Fugen jevnes penest ut hvis du bruker pekefingeren – dyppet i oppvaskmiddel – som redskap. Fug etter, og jevn ut hvis fugemassen forsvinner ned i sprekken.

4 Opptrinn og vanger males. Vær forsiktig slik at du ikke søler maling på trinnene – bruk evt. malerteip og plast/papir. Her har vi brukt en halvmatt alkydmaling som er slitesterk og hurtigstørkende.

Slip forsiktig med korn 220, og tørk etter med en fuktig klut. Fukten får treet til å reise seg og gir en penere lakkering.

5 Trappa lakkeres med en pensel av god kvalitet – i tre lag med mellomsliping. Lakkér eventuelt bare annenhvert trinn i første omgang hvis du må bruke trappa mens lakken tørker (ca. et døgn).

DETTE HAR VI BRUKT

Materialer

- Slipepapir, korn 40-80 og korn 180-220
- Malerteip (maskeringsteip)
- Akrylsparkelmasse
- Akrylfugemasse
- Vannbasert gulvlakk, halvmatt
- Alkydmaling, heldekkende

Spesialredskap

- Elektrisk malingsfjerner («lakkfres»)
- Skrape til profilerte framkanter
- Eksentersliper
- Trekantsliper

MATERIALER

Den blå teipen er uv-resistent og kan brukes som tildekning både ute og inne. I motsetning til vanlig maskeringsteip som skal fjernes hurtigst mulig, kan den blå teipen – ifølge produsentene – sitte i opp til 14 dager uten å etterlate lim.

VERKTØY

Er trappa kledd med teppe, vinyl eller lignende, kan du slippe lettere unna ved å fjerne bekledningen og limet med en teppefjerner («teppestripper»). Det er en maskin som kan leies hos noen utleiebyråer.

Hvilken overflate velger du?

Gulvlakk

Vannbasert gulvlakk gir ei slitesterk overflate. Treet vil gulne litt med tiden. Overflata krever ikke noe løpende vedlikehold. Men slites lakken, eller kommer det dype riper, må det slipes og lakkres på nytt.

Olje

Gir ei vakker silkematt overflate som mørkner litt med tiden. Kan bare anbefales til trapper av relativt hardt tre. Gran og furu vil bli grålig når de slites. Behandlingen må gjentas med to til tre års intervaller ved normal slitasje.

Beis

Oljebasert beis finnes i et utall av farger slik at du kan få trappa til å se ut som alt fra eik til valnøtt (som her). Beisen alene beskytter ikke treet, men kombinert med gulvlakk blir overflata svært robust. Påføres med svamp eller klut.